

Από το 2003, επιτυχημένα ανώτατα στελέχη προσφέρουν ανιδιοτελώς στην κοινωνία τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους μέσα από το «Κέντρο Εθελοντών Μάντζερ Ελλάδος». Ο Μανώλης Χλουβεράκης, πρόεδρος του ΚΕΜΕΛ και πρώην διευθύνων σύμβουλος & γενικός διευθυντής στην Johnson & Johnson Hellas, μας μιλάει για τους σκοπούς αλλά και τις προκλήσεις του σωματείου.

Γράφει η ΗΛΕΚΤΡΑ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Μανώλης Χλουβεράκης, πρόεδρος του ΚΕΜΕΛ

«Χρειαζόμαστε φρέσκες ιδέες»

adb: Σε ποιους απευθύνεται το ΚΕΜΕΛ και σε τι διαφέρει από τους επαγγελματίες συμβούλους;

Μ.Χ.: Αρχικά ο στόχος του ΚΕΜΕΛ ήταν σχετικά γενικός. Να προσφέρει εθελοντικά και χωρίς αντάλλαγμα, τη συσσωρευμένη και υψηλού επιπέδου επιχειρησιακή τεχνογνωσία και διοικητική εμπειρία των μελών του σε κοινωνικούς φορείς, ιδιωτικούς, δημόσιους και τοπικής αυτοδιοίκησης, που δεν διαθέτουν επαρκή μέσα και πόρους ή κατάλληλες διαδικασίες για να επιτύχουν τους στόχους τους. Η προσπάθεια αυτή δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, γιατί πολλές φορές αντιμετωπίστηκε με επιφυλακτικότητα λόγω του πρωτόγνωρου στην ελληνική κοινωνία εγχειρήματος του ΚΕΜΕΛ. Από την αρχή του 2009 το ΚΕΜΕΛ αποφάσισε να εστιάσει το έργο του στη νεανική επιχειρηματικότητα και στους νέους επιχειρηματίες. Η νέα αυτή στόχευση βρήκε μεγάλη απήχηση και βοήθα στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, στην καλύτερη πορεία των μικρών επιχειρήσεων και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, το ΚΕΜΕΛ βοηθά και υποστηρίζει τις ακαδημαϊκές, αλλά και όποιες άλλες πρωτοβουλίες έχουν στόχο την επιχειρηματικότητα των νέων και τους νέους επιχειρηματίες. Να αναφέρω μερικά παραδείγματα: Βοηθά και υποστηρίζει μεμονωμένους νέους επιχειρηματίες, έχει συνεργασίες με Οργανισμούς νέων επιχειρηματιών που προάγουν την επιχειρη-

ματικότητα (Young Leaders, Open Coffee, ΕΣΥΝΕ, Jade Hellas, ΣΕΝ), με πολλά πανεπιστήμια, αλλά με το Startup Greece. Θέλω ευθύς εξαρχής να τονίσω πως δεν υποκαθιστούμε ούτε ανταγωνιζόμαστε τους επαγγελματίες συμβούλους, αντίθετα πιστεύουμε πως ανοίγουμε συνεργασίες νέων επιχειρήσεων με τους επαγγελματίες συμβούλους, αφού οι νέοι επιχειρηματίες, που έτσι κι αλλιώς έχουν λιγοστούς πόρους, αντιλαμβάνονται τα οφέλη που προκύπτουν από την συνεργασία τους με το ΚΕΜΕΛ. Σχετικά με συγκεκριμένες διαφορές: Οι υπηρεσίες που παρέχει το ΚΕΜΕΛ είναι χωρίς καμιά απολύτως αμοιβή, το ΚΕΜΕΛ απευθύνεται σε κοινωνικούς φορείς, μικρές επιχειρήσεις και νέους επιχειρηματίες, με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, η συμβολή του ΚΕΜΕΛ είναι καθαρά συμβουλευτική, προσφέροντας μόνο καθοδήγηση («counseling» και όχι «consulting») στον αποδέκτη των υπηρεσιών μας, ο οποίος έχει και την ευθύνη υλοποίησης και διαχείρισης του έργου.

adb: Πιστεύετε πως η επιχειρηματικότητα -ειδικά η νεανική- είναι ο δρόμος προς την οικονομική ανάκαμψη; Μπορείτε να μας περιγράψετε τις δράσεις σας οι οποίες αφορούν στη νεανική επιχειρηματικότητα;

Μ.Χ.: Το θέσατε πολύ εύστοχα. Ποιοι θα φέρουν την ανάκαμψη; Η γενιά που

Αν οι νέοι μας βρεθούν στο κατάλληλο

περιβάλλον, διαπρέπουν. Αυτό το

περιβάλλον πρέπει να δημιουργήσουμε.

σχεδόν μηδένισε την παραγωγική δομή της χώρας; Η γενιά που δημιούργησε μια ψεύτικη ανάπτυξη που βασιζόταν στην κατανάλωση μέσω δανεικών; Δυστυχώς η επιχειρηματικότητα μέχρι τώρα είχε δαιμονοποιηθεί, ενώ οι περισσότεροι νέοι είχαν όνειρο να γίνουν δημόσιοι υπάλληλοι, στερώντας την αγορά από κάθε δημιουργική δράση. Και το πληρώνουμε ακριβά με τη σημερινή οικονομική κρίση. Δυστυχώς το καταλάβαμε πολύ αργά. Το μεγαλύτερο κεφάλαιό μας, οι νέοι μας, και μάλιστα με εξαιρετική μόρφωση και ικανότητες, αρχίζουν να μεταναστεύουν, ενώ εκείνους που μένουν τους έχει πιάσει απογοήτευση και κατάθλιψη. Και είναι κρίμα! Γιατί η ποιότητα των νέων μας είναι πολύ υψηλή. Από την πείρα μου θέλω να σας τονίσω πως όταν οι νέοι μας βρεθούν στο κατάλληλο περιβάλλον, διαπρέπουν. Αυτό το περιβάλλον πρέπει να δημιουργήσουμε. Για να ανθίσει η προσφορά τους χρειάζεται ένα σταθερό νομοθετικό και φορολογικό πλαίσιο, διαφάνεια, αξιοκρατία, δικαιοσύνη, αλλά και ν' αλλάξει η στάση της κοινωνίας απέναντι στην επιχειρηματικότητα. Βήματα έχουν αρχίσει να γίνονται με τη μείωση της γραφειοκρατίας, π.χ. την ίδρυση νέων επιχειρήσεων σε μιά μέρα (one-stop-shop). Επίσης, τα προγράμματα της νεανικής επιχειρηματικότητας που ήδη τρέχουν είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Όμως, πώς θα δημιουργήσουμε ανάπτυξη όταν η νεανική επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα έχει γίνει επιχειρηματικότητα από ανάγκη λόγω της μεγάλης ανεργίας των νέων; Δεν χρειαζόμαστε και άλλες καφετέριες... Χρειαζόμαστε φρέσκιες ιδέες, καινοτομία και εξωστρέφεια. Πρέπει να ξαναφτιάξουμε την παραγωγική μας βάση, παράγοντας προϊόντα με υψηλή προστιθέμενη αξία αλλά και παρέχοντας νέες καινοτόμες υπηρεσίες. Πολλές νεανικές επιχειρήσεις έχουν ήδη δείξει το δρόμο. Τέτοια παραδείγματα πρέπει να επικοινωνηθούν δυνατά, να γίνουν τα πρότυπα των νέων επιχειρηματιών. Εσείς οι δημοσιογράφοι και τα ΜΜΕ πρέπει να προβάλλετε αυτά τα παραδείγματα.

adb: Το ΚΕΜΕΛ στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εθελοντική συμμετοχή επιτυχημένων μάντζερ, με προϋπόθεση να έχουν διανύσει επαγγελματική πορεία τουλάχιστον 25 ετών. Πιστεύετε ότι τα νεότερα και εν ενεργεία στελέχη δεν μπορούν να ανταποκριθούν με τον ίδιο τρόπο στους στόχους του ΚΕΜΕΛ;

Μ.Χ.: Πριν από όλα πρέπει να σας πω πως αρκετά μέλη του ΚΕΜΕΛ είναι ακόμη εν ενεργεία, αλλά βέβαια είναι ηλικίας πάνω από -ήντα. Βεβαίως, νεότερα και εν ενεργεία στελέχη μπορούν να κάνουν ό,τι κάνει το ΚΕΜΕΛ και ακόμη περισσότερα. Και υπάρχουν πολλά τέτοια στελέχη που ακολουθούν παράλληλες δράσεις με αυτούς του ΚΕΜΕΛ, που στοχεύουν στη νεανική επιχειρηματικότητα. Να πω σαν παράδειγμα πως εκτός από μέλη του ΚΕΜΕΛ, πολλοί νέοι-στελέχη επιχειρήσεων υποστηρίζουν το έργο του ΣΕΝ (Σωματείο Επιχειρηματικότητας Νέων) διδάσκοντας σε παιδιά του Γυμνασίου βασικές οικονομικές γνώσεις, αλλά και στοιχεία επιχειρηματικότητας, βασισμένοι σε οδηγούς/βιβλία πολύ υψηλής ποιότητας. Ακόμη υπάρχουν νέοι σε ηλικία, οι «Φίλοι του ΚΕΜΕΛ», οι οποίοι ναι μεν δεν είναι μέλη του ΚΕΜΕΛ λόγω έλλειψης των τυπικών προσόντων, αλλά βοηθούν αποτελεσματικά το ΚΕΜΕΛ να επιτύχει τους στόχους του. Ακόμη θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια κίνηση που στελέχη επιχειρήσεων στο πλαίσιο εθελοντικών προγραμμάτων των επιχειρήσεων να αναλάβουν λίγες ώρες το μήνα να βοηθούν νέους επιχειρηματίες.

adb: Πώς το ΚΕΜΕΛ διατηρεί τους δεσμούς του με την ελληνική κοινωνία και την αγορά;

Μ.Χ.: Μπορεί το ΚΕΜΕΛ να έχει εστιάσει στη νεανική επιχειρηματικότητα, αλλά εξακολουθεί να βοηθά και να υποστηρίζει κοινωνικούς φορείς, ιδιωτικούς και δημόσιους, που δεν διαθέτουν επαρκή μέσα και πόρους, ή κατάλληλες διαδικασίες για να επιτύχουν τους στόχους τους. Το ΚΕΜΕΛ στοχεύει πάντα να βελτώνεται αφογκράζοντας καλύτερα την κοινωνία και τις ανάγκες της. Γι' αυτό όταν βρίσκει

ευκαιρία, ακούει με μεγάλη προσοχή τη γνώμη άλλων για το έργο του, το ρόλο που επιτελεί, την οργάνωσή του, τους στόχους του και τον τρόπο που τους επιδιώκει. Τα μέλη του εξακολουθούν να παρακολουθούν τις εξελίξεις στην αγορά, να παρακολουθούν διαλέξεις και σεμινάρια και γενικά να είναι κοντά στο επιχειρείν και στην κοινωνική εξέλιξη. Ακόμη, η εμπλοκή μας με τους νέους μάς έχει ανοίξει νέους ορίζοντες γνώσης και εμπειρίας, ιδιαίτερα προς την κατεύθυνση της ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας. Πέραν τούτων, τρεις φορές το χρόνο το ΚΕΜΕΛ διοργανώνει συναντήσεις των μελών του σε ολομέλειες με προσωπικότητες της ελληνικής κοινωνίας και αγοράς, οι οποίοι αναπτύσσουν επίκαιρα θέματα, που εκτός του εξαιρετικού ενδιαφέροντός τους, προκαλούν και τα ερεθίσματα και τις προϋποθέσεις στα μέλη του ΚΕΜΕΛ για μια ζωντανή, γόνιμη και εποικοδομητική συζήτηση, που εκτός των άλλων προάγει και τους στόχους του ΚΕΜΕΛ. Τέτοιες συναντήσεις είχαμε με ακαδημαϊκούς, πολιτικούς, επιχειρηματίες, δημοσιογράφους και στελέχη διεθνών Οργανισμών.

adb: Είστε ένα στέλεχος με πολυετή εμπειρία στις επιχειρήσεις, έχοντας τελήσει διευθύνων σύμβουλος & γενικός διευθυντής στην Johnson & Johnson Hellas. Πώς μετουσιώνετε την εργασιακή σας εμπειρία στο ΚΕΜΕΛ και ποιες είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζετε από τη θέση του προέδρου;

Μ.Χ.: Στην πράξη, στο ΚΕΜΕΛ δεν υπάρχει ιεραρχία. Τα μέλη μας είναι εθελοντές,

Στηρίζοντας τη νεανική επιχειρηματικότητα

Σχετικά με τις δράσεις του ΚΕΜΕΛ που προάγουν και υποστηρίζουν τη νεανική επιχειρηματικότητα, ο κ. Χλουβεράκης παραθέσε μερικές από αυτές:

- Στο website του ΚΕΜΕΛ www.kemel.gr έχουν αναρτηθεί διάφορα εξαιρετικά χρήσιμα «εργαλεία» για τους νέους επιχειρηματίες, τα οποία έχουν αναπτύξει μέλη του ΚΕΜΕΛ.
- Συνεργασίες με οργανώσεις νέων επιχειρηματιών για την προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας, αλλά και της μεταφοράς τεχνολογίας και εμπειριών μας στα μέλη τους.
- Παρουσίαση της δομής και του τρόπου ανάπτυξης επιχειρηματικών σχεδίων (business plans) σε πανεπιστήμια, οργανώσεις νέων επιχειρηματιών κ.λπ.
- Συνεργασίες με πανεπιστήμια όπου παρουσιάζουμε εμπειρίες (business stories) από τη σταδιοδρομία μας στις επιχειρήσεις, που δίνουν την ευκαιρία στους φοιτητές με διαδραστικό τρόπο να παρακολουθήσουν και να συμμετάσχουν στον προσδιορισμό εναλλακτικών λύσεων σε ένα πραγματικό πρόβλημα και να συζητήσουν την τελική λύση που δόθηκε.
- Συνεργασίες με πανεπιστήμια για την αξιολόγηση επιχειρηματικών σχεδίων που υποβάλλονται στο πλαίσιο διαγωνισμών που οργανώνονται από αυτά.
- Υποστήριξη του ΣΕΝ με μέλη μας, τα οποία διδάσκουν σε μαθητές Γυμνασίου μαθήματα που προάγουν την επιχειρηματικότητα (πώς λειτουργεί η παγκόσμια οικονομία, δημιουργία και λειτουργία εικονικής επιχείρησης).
- Συμμετοχή σε πάνελ εκδηλώσεων που αφορούν τους νέους επιχειρηματίες.
- Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης και mentoring σε νέους επιχειρηματίες μέσω κατ' ιδίαν συναντήσεων.

διακεκριμένα πρώην ή ενεργά ανώτατα στελέχη μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων, που γνωρίζουν και μπορούν να συνεργάζονται αρμονικά μεταξύ τους στη βάση κοινά αποδεκτών αξιών, κανόνων και πρακτικών, που διευκολύνουν την αποτελεσματική προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο. Προσωπικά εγώ, αλλά και τα άλλα μέλη του ΚΕΜΕΛ, αισθανόμαστε μεγάλη ικανοποίηση και χαρά από αυτό που κάνουμε. Μας «γεμίζει» γιατί οι γνώσεις και οι εμπειρίες που αποκτήσαμε στη σταδιοδρομία μας δεν πάνε χαμένες. Τις μετουσιώνουμε σε κάτι καλό για την κοινωνία μας και ιδιαίτερα για τους νέους μας. Η μεγάλη προσωπική μου πρόκληση, αλλά και των συναδέλφων μου, είναι η κουλτούρα και το σύστημα αξιών του ΚΕΜΕΛ να διαδοθούν στον επιχειρηματικό κόσμο, ώστε να μπει σε νέες βάσεις η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα και ν' αντιμετωπιστεί θετικά από το κοινωνικό σύνολο.

adb: Μπορείτε να μας διηγηθείτε μερικά success stories επιχειρηματιών ή Οργανισμών που αναζήτησαν τις υπηρεσίες του ΚΕΜΕΛ;

Μ.Χ.: Σημαντική ήταν η συμμετοχή του ΚΕΜΕΛ στους φοιτητικούς διαγωνισμούς που διοργάνωσε πέρυσι και φέτος το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών/Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας (Πανελλήνιο Διαγωνισμοί Ψηφιακής Καινοτομίας και Επιχειρηματικής Καινοτομίας - Innovation 2010 και 2011). Το ΚΕΜΕΛ σε ταξίδια του σε διάφορα πανεπιστήμια ανά τη χώρα ανέπτυξε την πρωτοβουλία, αλλά και την δόμηση των υποβαλλομένων επιχειρηματικών ιδεών σε ομοίμορφη μορφή επιχειρηματικών σχεδίων. Μέλη του ΚΕΜΕΛ αξιολόγησαν

Ο δρόμος της νεανικής επιχειρηματικότητας δεν είναι πάντα εύκολος...
...είναι όμως ευκολότερος με ένα κλικ στο www.kemel.gr

Το ΚΕΜΕΛ (Κέντρο Εθελοντών Μάνατζερ Ελλάδος), είναι ένας Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός, με μέλη ανώτατα στελέχη επιχειρήσεων, πρώην και ενεργά, και κύριο στόχο την υποστήριξη των νέων, καινοτόμων επιχειρήσεων, και της νεανικής επιχειρηματικότητας.

Η εθελοντική αυτή υποστήριξη, είναι εντελώς δωρεάν, και αφορά σε όλα τα στάδια επιχειρηματικότητας, με δράσεις που σχετίζονται με την προσέλκυση νέων επιχειρηματιών, την παροχή γνώσεων και συμβουλών από τα πρώτα στάδια (startup), την υποστήριξη τους με εργαλεία επιχειρηματικότητας (business tools and templates), την προώθηση στο σωστό επιχειρείν, και τέλος, την εξέλιξη τους σε επιτυχημένους επιχειρηματίες και πρεσβευτές της επιχειρηματικότητας, ώστε να βοηθήσουν στην περαιτέρω διάδοσή της.

Αν είστε λοιπόν νέος επιχειρηματίας ή σκοπεύετε να ξεκινήσετε την δική σας επιχείρηση, απευθυνθείτε στο ΚΕΜΕΛ μέσω του www.kemel.gr για οποιοδήποτε επιχειρηματικό σας θέμα, και επισκεφθείτε από την συσσωρευμένη εμπειρία και τεχνογνωσία των μελών του.

Θα βρείτε επίσης στον ιστότοπο του ΚΕΜΕΛ, εισηγήσεις και παρουσιάσεις (work stories) των μελών του σε Πανεπιστήμια, όπως και χρήσιμες συνδέσεις (links), με σημαντικούς Ελληνικούς και Διεθνείς ιστοτόπους υποστήριξης επιχειρηματικότητας.

Εθελοντική Δράση, Κοινωνική Προσφορά

περισσότερες πληροφορίες
<http://www.kemel.gr> - info@kemel.gr

Θα συναντήσετε τα μέλη του, σε «δράσεις» νεανικής επιχειρηματικότητας όπως:

- Στο Νίκαι Bar που Ψηφιά, εισηγήτες σε σεμινάρια για την επιχειρηματικότητα που οργανώνει η Jolie Heiles.
- Στην Κέρκυρα, στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, σε σεμινάρια με αντικείμενο την ανάπτυξη e-business Plan.
- Στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με σεμινάρια σε όλες τις φάσεις αξιολόγησης, mentoring και βελτιστοποίησης του διαγωνισμού επιχειρηματικής ιδέας.
- Στη Χίο, στο Πανεπιστήμιο Ανατολίας, σε σειρά διαλέξεων "work stories", σε μεταπτυχιακό κύριο φοιτητές.
- Στο The Mall, όπου έγινε από τον ΣΕΠ, η παρουσίαση και βελτιστοποίηση επιχειρημάτων από Γιουνίους και Άλκινα.
- Σε διαπροσωπικές, συμβουλευτικές, εμπειρικές συναντήσεις (mentoring), με διοικητικούς και νέους επιχειρηματίες.

Το ΚΕΜΕΛ, είναι ένας Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός που συγκροτείται από ανώτατα διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων, πρώην και ενεργά, που έχουν την ίδια ισχυρή διάθεση εθελοντικής προσφοράς έργου στην κοινωνία, παρέχοντας την επιχειρηματική πείρα και τεχνογνωσία τους εθελοντικά και δωρεάν, σε κοινωνικούς φορείς, οργανισμούς και μικρές επιχειρήσεις, εκτιμώντας στην υποστήριξη της νέας και νεανικής επιχειρηματικότητας.

Επισκεφθείτε τον ιστότοπο μας www.kemel.gr και ενημερωθείτε για το έργο, τις δράσεις, την τεχνογνωσία, τα επιχειρηματικά εργαλεία και την υποστήριξη που παρέχεται σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής των νέων και ιδιαίτερα των καινοτόμων επιχειρήσεων.

και στον υπολογιστή σας, με ένα κλικ στο www.kemel.gr

Εθελοντική Δράση, Κοινωνική Προσφορά

περισσότερες πληροφορίες
<http://www.kemel.gr> - info@kemel.gr

τα υποβληθέντα από τους φοιτητές επιχειρηματικά σχέδια. Το ΚΕΜΕΛ βοήθησε πολύ στην επιτυχία που είχε και ο διαγωνισμός που οργανώθηκε από τη Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πολύ θετικής αποδοχής ήταν από τους φοιτητές και από τους ακαδημαϊκούς η πρωτοβουλία του ΚΕΜΕΛ να παρουσιάσει στους φοιτητές ενδιαφέρουσες πραγματικές περιπτώσεις (business stories) που αντιμετώπισαν τα μέλη του ΚΕΜΕΛ στη σταδιοδρομία τους. Αυτή η πρωτοβουλία φέρνει τους φοιτητές κοντά ή και μέσα στην επιχειρηματική πραγματικότητα. Κάναμε επτά τέτοιες παρουσιάσεις στους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Χίο και αρχίζουμε παρόμοιες συνεργασίες με το Πανεπιστήμιο Πειραιώς και με το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Επίσης, ενδεικτικά θα σας αναφέρω μερικές χαρακτηριστικές περιπτώσεις συνεργασίας του ΚΕΜΕΛ με διάφορους μεμονωμένους επιχειρηματίες. Δύο νέοι που ασχολούνται με e-marketing ζήτησαν από το ΚΕΜΕΛ να τους βοηθήσει να καθορίσουν τη διαπραγματευτική τους θέση σε μια πρόταση συνεργασίας που είχαν από μια άλλη εταιρεία του χώρου. Τους βοηθήσαμε πολύ να εκτιμήσουν την αξία της συνεργασίας και να πάρουν τη σωστή απόφαση. Στην προσπάθειά της να ξεκινήσει το δικό της ατελιέ ραπτικής για λιανική και χονδρική πώληση, η ιδιοκτήτρια απευθύνθηκε στο ΚΕΜΕΛ για συμβουλές αναφορικά με το επιχειρηματικό της πλάνο, αλλά και τη σωστή και ολοκληρωμένη υποβολή του στον ΟΑΕΔ για να λάβει τη σχετική επιδότηση. Επιτεύχθηκαν και τα δύο και σήμερα λειτουργεί την επιχείρησή της ικανοποιητικά, παρά τις οικονομικές αντιξοότητες. Υπάρχουν και περιπτώσεις όπου ζητήθηκε η βοήθεια του ΚΕΜΕΛ σε αρχικό σχεδιαστικό χρόνο για την έναρξη μιας δραστηριότητας και που εκτιμάται ότι η παροχή συμβουλών οδήγησε τους ενδιαφερόμενους στις σωστές αποφάσεις. Τέλος, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η συμβουλή του ΚΕΜΕΛ ίσως δεν ήταν ευχάριστη για τους επιχειρηματίες, αλλά απολύτως σωστή οικονομικά και επιχειρηματικά και απε-σώβησε λανθασμένες ενέργειες (δανεισμός, αντικείμενο δραστηριότητας, νομικές δυσκολίες και εμπλοκές κ.λπ.).